

EO miellahtut

Oza dieđuid ja ivdne
riikkaid mat leat
EO-miellahtut.

Duohta vai boastut?

Neahas jorret ollu iešguđetlágan dieđut ja ođđasat. Ii leat álo álki fuomášit mii lea duohta ja mii lea boastut dahje gielis. Oza rivttes ođđasiid ja áigeguovdilis dieđuid muhtin Eurohpá riikka birra. Muite dárkkistit ahte don geavahat duođalaš gáldu ja dovddus media-fitnodaga.

Daga/hutkka boastu dieđuid/ođđasiid (fake-news) seammá Eurohpá riikkas. Daga “mahkáš”- gáldu dahje ásat “iežat media fitnodaga” ja dasa nama. Oaččo mielohppiid árvvoštallat ja gávnnaht mii lea duohta mii lea boastut (fake-news). Muite ahte it čájjet mii lea duohta ja mii lea boastut ovdal go

nubbi lea árvvoštallan ja válljen goabbá lea duohta ja goabbá lea boastut. Lasit áinnas govaid.

Eurohpá riika Duohta dieđut/ođđasat

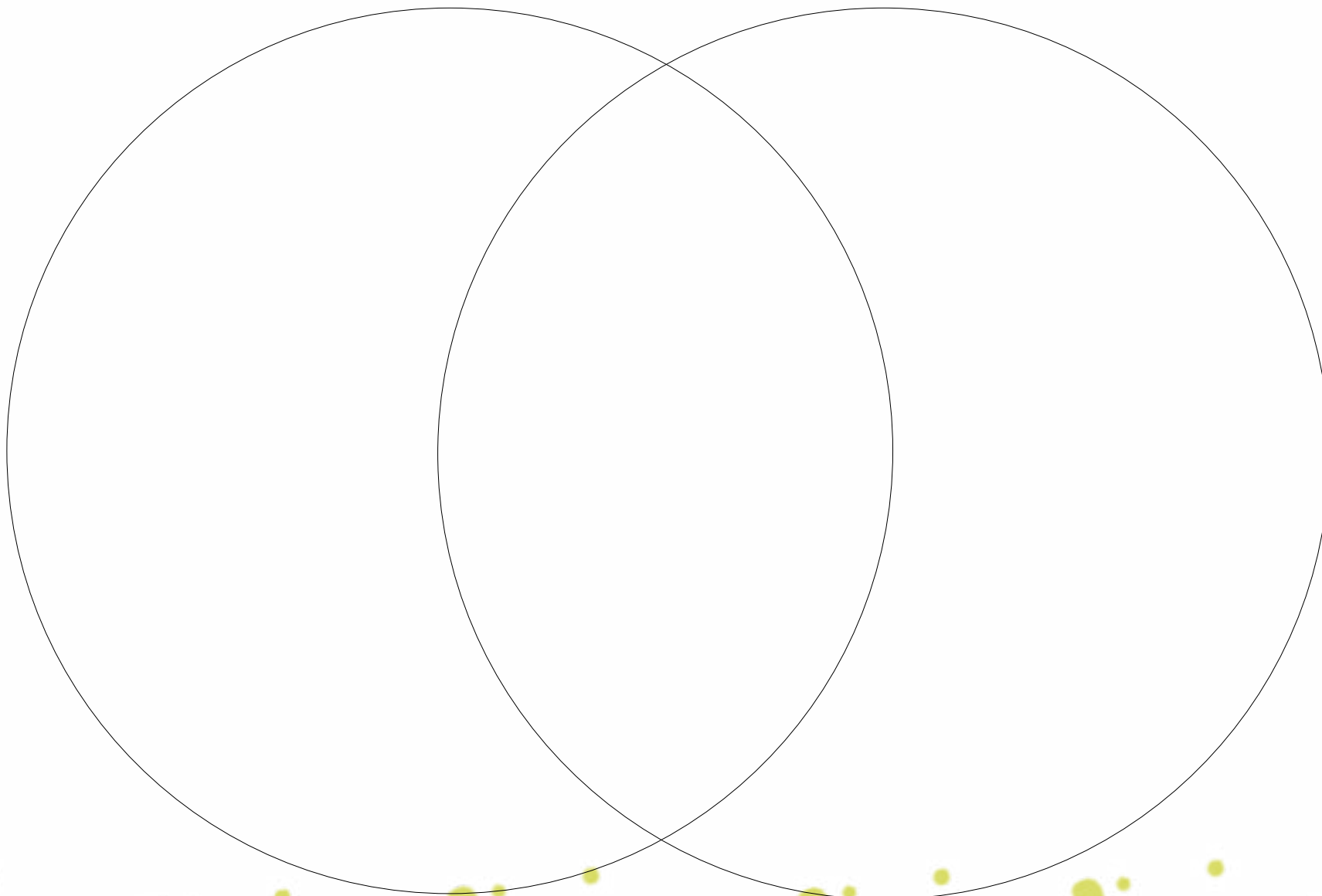
Boastu dieđut/ođđasat

Bálddastahte Eurohpá eará máilmmiosiin

Bálddastahte Eurohpá muhtin eará máilmmiosiin. Vállje ieš eará máilmmioasi.

Oza dieđuid nehtas ja/dahje eará giehtagirjjiid. *Min eana 2* girjjis, vuosttaš oasis leat dieđut eará máilmmiosiid birra.

Eurohpá - Okta ii gula searváí

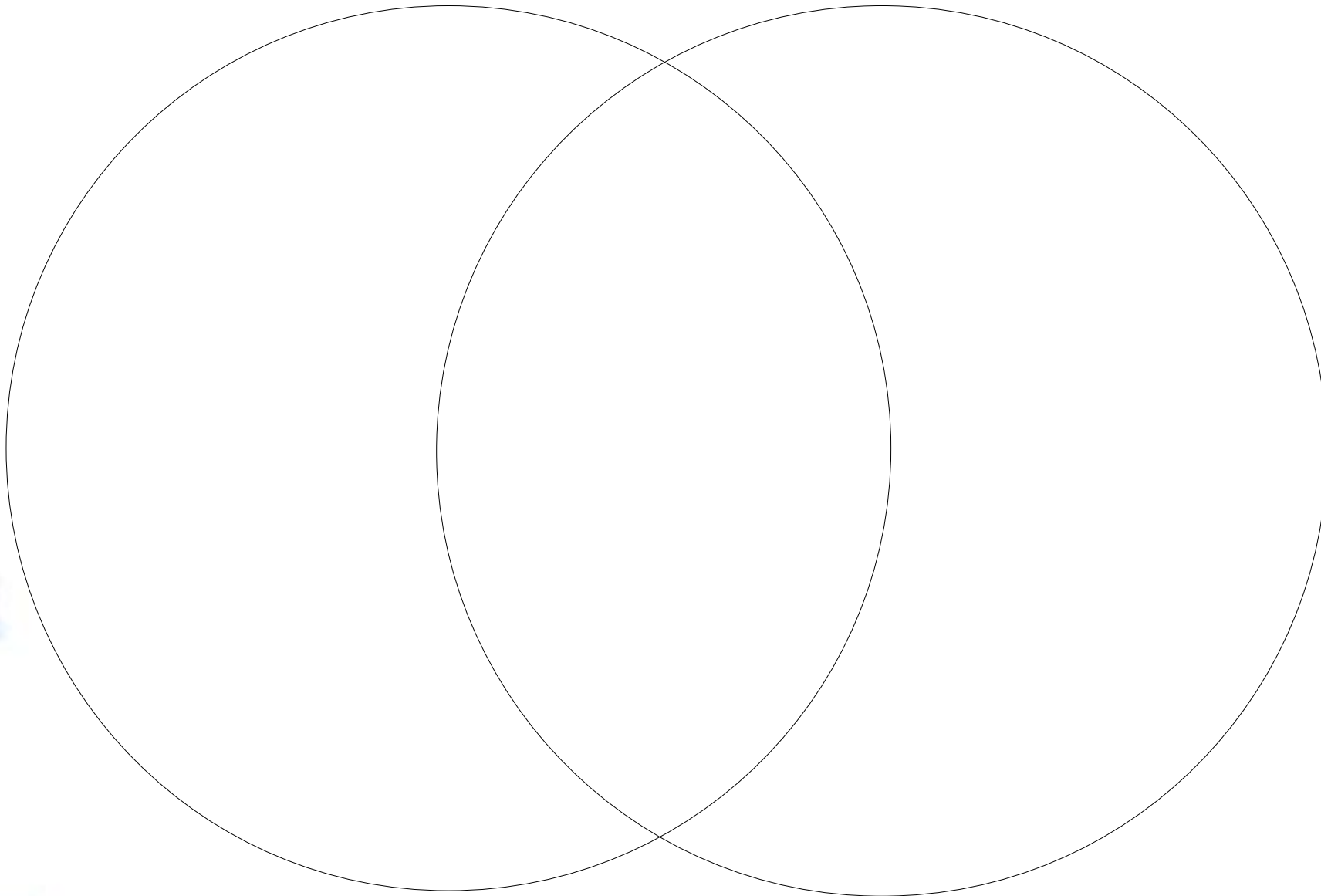
Dás leat njeallje sáni, nama dahje doahpaga manjalága.
Okta dain ii gula sin searváí.

Russe eret dan sáni mii ii gula searváí ja čilge manne dat ii gula
eará sániid searváí.

Dánmárku	Norga	Duiska	Ruotta
Luxemburg	Romsa	Zagreb	Skopje
Durka	Estteeana	Duiska	Frankriika
Depnr	Ladoga	Rhinen	Volga
Sveica	Frankriika	Nuortariika	Albánia
Trohpalaš	Tempererejuvvon	Subtrohpalaš	Galmmas
Elbrus	MontBlanc	Karpáhtat	Galdhøpiggen
Suopma	Islánda	Ruošša	Ruotta

Min eana 2 s 49-121

Vállje guokte Eurohpá riikka ja bálddastahte daid

Eurohpá mearat, sismearat ja jávrrit

Don dárbašat alit ivdnenbliántta.
Ivdne buot Eurohpá mearaid ja
jávrriid alihin ja lasit daidda namaid.
Sáhtát gáldun geavahit kárttaid
s 28-36 Min eana 2 girjjis.

Eurohpá Loop

<p>Vástádus: Latvia</p> <p>Gažaldat: Namut golbma stuorra sullo Eurohpás</p>	<p>Vástádus: Itália ja Slovenia</p> <p>Gažaldat: Guđe riikkat leat oarjjabealde Bulgaria?</p>	<p>Vástádus: Makedonia, Albania ja Bulgaria</p> <p>Gažaldat: Okta unna riikkaš lea Sveicca, Nuortariikka ja Duiskka gaskkas. Mii dat lea riikkai?</p>	<p>Vástádus: Moldova</p> <p>Gažaldat: Guđe riikkat leat nuorttabealde Duiskka?</p>
<p>Vástádus: Stuorra-Británia, Irlánda ja Islánda</p> <p>Gažaldat: Čilge gos Luxemburg lea</p>	<p>Vástádus: Serbia ja Makedonia</p> <p>Gažaldat: Guđe riikkat leat nuorttabealde Polska?</p>	<p>Vástádus: Liechtenstein</p> <p>Gažaldat: Makkár riika lea Spania oarjjabealde?</p>	<p>Vástádus: Polska, Čehkká ja Nuortariika</p> <p>Gažaldat: Guđe riika lea oarjjabealde Suoma?</p>
<p>Vástádus: Luxemburg lea gaskkal Belgia, Duiskka ja Frankriikka</p> <p>Gažaldat: Maid mearkkaša Kaliningrad (rš)?</p>	<p>Vástádus: Vilges-Ruošša ja Ukraina</p> <p>Gažaldat: Itália riikkas leat guokte eará riikka, mat dat leat?</p>	<p>Vástádus: Portugal</p> <p>Gažaldat: Guđe riikkat gullet Davviriikkaide?</p>	<p>Vástádus: Ruotta</p> <p>Gažaldat: Bosnia-Herzegovina davábealde lea?</p>
<p>Vástádus: Ahte Kaliningrad gullá Ruššii</p> <p>Gažaldat: Guđe riikkat leat lulábealde Nuortariikka?</p>	<p>Vástádus: Vatikanstáhta ja San Marino</p> <p>Gažaldat: Greikka davábealde leat golbma riikka, mat dat leat?</p>	<p>Vástádus: Islánda, Norga, Dánmárku, Ruotta ja Suopma.</p> <p>Gažaldat: Guđe riikka lea davvenuorttabealde Romania?</p>	<p>Vástádus: Kroatia</p> <p>Gažaldat: Guđe riika lea davábealde Lietuva?</p>

Geahča kárta s 10 *Min eana* 2 girjjis.

Čilgehus: Čálit ja čuohta njealječiegagiid bardet loopa nu ahte gažaldagat ja vástádusat bohtet riektá maŋŋálagá. ja seagut daid beavddi ala. Oahppit

EUROHPÁ

Eurohpá várit ja várreráiddut

Sárggu kártii

Eurohpá alla váriid ja
várreráidduid ja bija
daidda vel namaid.

Čilge gos dat leat. Don
dárbbášat kártagirjji ja

<https://earth.google.com/>

Joavkobargu:

Válljehek čieža Eurohpá riikka ja geavahehket nehta ja isket makkár dáhpáhusat ja ođasášit leat áigeguovdilát dál sin riikkas. Muite lasihit gáldu ja áinnas vel govaidd. Ovdanbuktet earáide ceahkis.

Eurohpá riika

Ođasat

Dáhton

Ođđasat Eurohpás

Čuovo riikkaođđasiid juohke beaivve ovttá vahku. Leatgo ođđasat ja dáhpáhusat Eurohpá riikkain?

Beaivi ja dáhton

Miessemánnu 2019

Ođas

EO-válggat.

Teknologalaš ovdáneapmi čuohcá lundui

Lohket/gehččet čuovvovaš liŋkka:

Čállet teavstta mii čilge man láhkai teknologalaš ovdáneapmi čuohcá lundui ja olbmui árgabeaivái ja dearvvašvuhtii. Dárkkistehket leat go dát áššit namuhuvvon eará mediafitnodagain, ja man láhkai.

Lohket kapihttal 3 *Min eana 2* girjjis. Dahket teavstta vuodul 6
gažaldagaid ja vástádusaid earáide ceahkis.

Lonuhehket gažaldagaid ja vástidehket daid. Dahkkis galget
leat vástádusat maid sáhtát iskat.

<i>Gažaldat</i>	<i>Vástádus</i>
1	
2	
3	
4	
5	
6	

Makkár minerálat ja vuodđoávndasat?

Geahčat ja árvvoštala govaid ja oza dieđuid eará gálduin.

Makkár luondduriggodagaiguin don jáhkát dát ávdnasat leat dahkkon?

Čális oanehis teavstta juohke gova vuollái.

Teknologiijaovdáneapmi dárbbáša minerálaid

Norggas leat ollu riggodagat eatnamis. NGU (Norgga Geologalaš Dutkamat/ Norges Geologiske Undersøkelser) árvvoštallá ahte Norggas leat oktiibuot 2500 miljárdda ru ovddas minerálariggodagat ja industriijaminerálat dego koalla, čievrá ja luonddugeađggit eatnamis. Dát mearkaša ahte Norga sáhtá leat ovddimusaid searvvis minerálaviežžamis. Masa mii dárbbášit minerálaid? Teknologiija dárbbáša ollu iešguđetlágan minerálaid jos galgá ovdánit ja mii galgat sáhttit ráhkadit ja

ain buvttadit ovdáneaddji teknologiiija. Minerálat mat eai lean anus muhtin 20 jagi dassá, dárbbášuvvojit dál buotlágan árgabeaiteknologiiiji, dego báhtteriidda, rávdnjejohtasiidda, smarttelevovnaide, bieggamilluide, el-biillaide, beaivvášseallapanelaide. Eiseválddit ballet boahtteáiggis šaddat riikkaidgaskasaš gávperiiddut (handelsblokader) ja uhcán ekonomalaš ovdáneapmi. Danne Norgga fitnodagat dárbbášit sihkarastit alcceseaset minerálaid vižžon Norggas.

Gáldu: NGU

1. Geahča dán kárta. Vállje iežat fylkka ja merke dohko gos leat ruvkedoaimmat/minerálavieččahagat ja makkár minerálaid doppe váldet/vižžet, ja makkár ávdnasiidda dat leat ávkin. Fylkkakárta gávnna dás: <https://calliidlagadus.org/do/norgga-fylkkat.html>

2. Geahča dán gova.
Maid dat muitala?
Don soaittát dárbbášit
periodavuogádaga
veahkkin.

Minerálageavaheapmi

1800

1900

2000

Kilde: NGU

Oaivil vai fáktá?

Loga čuovvovaš cealkagiid ja mearrit leat go dat oaivilat vai fákta. Fákta lea duohta ja sáhtá duođaštuvvot. Oaivilat leat

olbmuid čuoččuhusat ja jurdagat ja eai sáhte duođaštuvvot, muhto sáhttet digaštallot. w

	<i>Cealkka</i>	<i>Fákta</i>	<i>Oaivil</i>
1	Bieggamillut leat fasttit oaidnit luonddus.		
2	Bieggamillut ráhkadit ođasmahtti energiijagáldu.		
3	Vuosttaš olbmo elle bivdduin.		
4	Vuosttaš sámít duddjojedje bivuid/biktasiid náhkis.		
5	Ođđaáigásaš biktasat eai leat seammá buorit go náhkkebiktasat.		
6	Mesopotamia lei okta máilmmi vuosttaš gávpogiin.		
7	Euftrat ja Tigris eatnogáttiin elle olbmot soabalaččat ovttas.		
8	Koalla lei dehálaš minerála ja energiijagáldu industriijarevolušuvnna áigge.		
9	Mekaniseren dagahii olbmuid bargguhisvuhtii.		
10	Mii eat dárbbas eambo minerálaid ja ođđa energiijagálduid.		

Mo ávkkástallat luondduriggodagaid

Loga teavstta ja bardde teavstta dan govvi masa du mielas heive buoremusat

Oljobohkan ávkkástallá oljju mii lea šaddan ja orrun eatnanvuole ja mearrabodni vuole eamiáiggi rájes. Dat leat bázahusat mat leat šaddan oljun ja maid otne viežžat ja sáhttit ávkkástallat ollu ávdnasiidda. Diesel, bensiidna, plastihkaávdnasat, biktasat ja ollu eará ávdnasat lea dahkkon oljjus mii lea raffiner

Guolásteapmi ávkkástallá guoli. Guolli lea dearvvašlaš borramuš maid ollugat borret mángii vahkkui. Dat bibmo ja njuvvo meriin ja bivdojuvvo vuonain ja ábis. Norga ja guolásteaddjit dinejit ollu ruđa dorse ja luosa eksporteremis.

Murjjiid gávdnat luonddus ja maiddá dat lea ávkin dearvvašlaš borramuššan. Dat šaddet luodus dahje daid sáhtta gilvit ja šaddadit.

Dađistaga go olbmot leat ovddidan máhtu luonddus de sii leat fuomášan man láhkai ja makkár šattut leat ávkin. Gámasuoinnit leat ávkin doallat julggiid goikásin ja liekkasin nuvttohiid/goikkehiid ja čázehiid siste.

Sávzzas ja eará šibihat main lea ullu mii ávkkástallat ullu mii lea ávkin ullobivttasin. Dat lea liekkas ja vuogas vaikke vel njuoská.

Eana lea ávkin šattuide ja ruotnasiidda maid mii dárbašit borramuššan. Olbmot ávkkástallet eatnama šaddamii miehtá máilmmi. Muhtin guovlluin lea buoret šaddoeana ja dálkkádat eanadollui.

Boazodoalu bokte mii ávkkástallat bohcco sihke biergun ja bivttasteapmái.

Vuovdedoalu bokte mii ávkkástallat muora liekkadeapmái, huksenávnasin, stohpogálvvuide, báhpárii ja eará ávdnasiidda.

Ollu olbmot ávkkástallet luonddu ja luodu čábbodaga ja dan erenoamášvuoda ja iešvuoda. Sii dáhttot vásihit dan ja vuoiŋgastit doppe, návddašit oaidnima ja johtalit váriid, jogaid, mearaid, ábiid ja mehciid.

Čáhcefápmu, bieggafápmu ja beaivvášseallafápmu lea ođasmahtti energiijagáldut mat ávkkástallet ođasmahtti luondduenergiija biecka, čáhcegahčahaga ja beaivváža. Dákkár energiijagálduid dárbaša máilbmi ollu eambo ovddusgului. Dat lea dakkár energiija mii ođasmahtto ja ii goasse noga.

Eanabohkama bokte mii ávkkástallat minerálaid mii gávdno eatnamis ja bávtis. Dat sáhtta leat alumiidna, veaiki, golli, ruovdi, kálka ja ollu eará. Daid mii sáhttit vuovdit fitnodagaide mat ráhkadit omd dihtoriid, mobiilatelefovnaid, báhtteriid, biillaid, govvaáhpára ja ollu eará.

JOATKKA

JOATKKA

Leago din guovllus industriija?

Industriija lea doaimma gos olbmot barget ovttas viežžat luondduriggodaga dahje muhtin luondduriggodagas dahkat ávdnasiid dahje reaidduid mat sáhttet leat oassin eará ávdnasiidda dahje borramuššan. Dat sáhttá leat minerála dego veaiki, ruovdi dahje kalsiumkarbonáhta (kálka) dahje njuova-

hat gos njuvvet šibihiid dahje bohccuid. Dahket kártta din gielddas ja merkehket dohko gos ja makkár industriija lea din gielddas. Čállet ja muitalehket dan birra. Dii sáhttibehtet fitnat industriija-ásahusas, govvet ja jearahallat olbmuid geat barget doppe.

Veahkkegažaldagat: Maid sii vižžet? Maid sii ovddidit, ráhkadit? Masa dat lea ávkin? Man ollu olbmot barget doppe? Maid ferte máhttit jos áigu bargat doppe? Mo leat bargoáiggit?

Dahket ovdanbuktima eará cehkiide ja/dahje váhnemiidda dan birra maid lehpet gávdnan.

Leatgo din guovllus kultureanadagat?

Kultureanadat lea eana mas oaidná luottaid das man láhkai eana lea geavahuvvon, muhto ii šat geavahuvvo seamma láhkai. Dat leat doaimmat mat leat nohkan ja eai šat čađahuvvo. Dat sáhttet leat dološ guohtunsajit, goahtesajit, dološ johtolagat, dološ bivdosajit, bálvvosbáikkid, dološ návet/ buvri dahje eará.

Leatgo din gielddas kultureanadagat? Gos ja makkár? Merkejehtet gielddakártii ja čálistehket veahš dan birra maid dii gávnaheiddet. Gieldda kultur-ossodat/musea sáhttet lea ávkin ja veahkkin dákkár bargguin.

Govvejehtet/filbmejehtet ja čálistehket oanehaččat din gieldda kultureanadagaid birra:

Dološ vázzinbálggis

Vuođđoealáhusa čuovvut ja dokumenteret

Vállje vuođđoealáhusa omd eanadoalu, boazodoalu, meahcásteami dahje guolásteami maid čuovvut muhtin áiggi.

Govve/filbme ja čále govaide ja filmmaide teavsttaid.

Geavat čuovvovaš digitála reaiddu dán bargui. Dáinna sáhhtá álkit ráhkadit videoid.

<https://spark.adobe.com/>

Dás sáhhtá geahččat ja oahppat mo reaiddu geavahit:

https://www.youtube.com/watch?v=H6gWqMaHYwY&fbclid=IwARow21EM4zewatT2b33OLUEPhSz-cGSgo2umnzDiQO593y_AeVIs6liU7fg

Guacamole- buonjostat bagadus

Buot maid mii borrat bohtet eanadoalus ja guolásteamis. Dahket Guacamole ja oastet nachos.
Daga listtu das makkár šattuid dii dárbbášehket dása.

Don dárbbášat guovtti olbmui:

2 avokado
0,5 sjalottlávkki
1 rukses chili
4 bb cáhppon koriander
½ tb sáltti
Nachos

Daga ná:

1 Basset gieđaid
2 Juoge avokadoid, váldde geađggi eret ja luvve ruotnasa eret garas basten. Molle ja fiero ruotnasa bollus dassá go lea dimis
3 Lasit cáhppon lávkki, koriander ja chili. Fiero moddii. Lasit loahpas miela mielde hivvodaga sáltti.

4 Govčča plastihkain vai avokado ii ruškkot ja bija dan orrut galmmihan-skáhpes sullii 30 minuhta vai máistagat besset bures leavvat ja seaguhuvvot.

Bardet beavdái guacamole ja nachos. Boradehket.

Devdet dán listtu:

Biebmoávnнас

Ealáhus

Gos máilmmis

Dahket dasto mállása mas geavahehket duššefal
guovllu biebmoávdnasiid.
Čállet bagadusa/rávvaga ja devdet dasto listtu.

Biebmoávnнас

Ealáhus

Gos vižžon

Duddjot

Duddjo juoidá ja vlogge proseassa vuodđoávdnasa rájes gitta dassá go dus lea gárvves duodji. Muital maid don barggat ja makkár ávdnasiid ja reaiddu/ reaidduid don geavahat. Muite tekstet.

Duodji ja duddjon

Duodji ja duddjon lea dehálaš ealáhus ja birgenláhki Sámis. Olbmot geavahit ávdnasiid luonddus ja vuodđoealáhusas ja dahket atnubiergasiid, bivuid/čijaid ja reaidduid maid geavahit árgabeaivvis. lešguđet duddjonsuorggis leat ollu fágadoahpagat, giella ja dadjanvuogit mat eai gávdno eará surggiin.

Dás sáhtát lohkat muhtin káseriija maid Duojár Ellinor Guttorm Utsi lea čállán gávttiid, gáktegoarruma ja gáktegárvodeame birra. Logadettiin teavstta galggat merket juohke gáktefágasáni mii ihttá. Gulahala muhtin gákteduojárin dahje iskka sátnegirjji ja gávnnat maid sánit mearkkašit ja gokko gávttis dat leat. Govve ja sárggu, ja čále teavstta gávttiid, gáktegoarruma ja gáktegárvodeame birra. Lasit sátnelisttu. Go leat geargan de árvideames leat oahppan ollu odđa sániid.

JOATKKA

MII ČIŇADAT – SÁMEGIELLA GOLLEGIELLA

LEA 24 JAGE dan rájes go gonas Harald, ii eisege, dan rájes go gonas Ovlá rabai dan vuosttas Sámedikki Norgga bealde. Historjjálaš beaivi miehtá Sámi.

MUITTÁN MUN ČUVVON dáhpuhusa stuorra beroštumiin, ledjen dalle dikšumiin iežan unnoraččaid, lei čičžemánná ja boarraseamos gal lei juo bures áiddo vázzilan. Dan rájes lea Sámediggi dáža bealde viđa geardde juo ráhpon ja dá gieskat ráhppui dat guđat geardde, ja dalle galggai fas gonas Ovlá, na vuoi surgat, ii fal son, muhto gonas Harald boahitit Sápmai čađahit dan virggálaš rahpama. Maiddái Ruvdnaprinsa Haakon lei mielde rahpamis, go son han galgá oahpat manit áigái.

BUOHKAIN LEI VEJOLAŠVUOHTA boahitit váldit vuostá Gonagasa ja Ruvdnoprinsa go boahitba Sámediggái. Sámediggerahpan sáddejuvvui njuolggá NRK ovttežis ja Sámedikki neahhta-tv:s, dihten sihkkarit dan, go ledjen dárkkistan dan, go mun han gal maid galgen čuovvut rahpama.

ÁRVIDEAMES LEAT MÁNJA ášši maid galget sihkkarastit ahte leat ortnegis dan beaivái. Dieđán dasgo ledjen oktii mielde ráhkkaneamen go gonas Harald galggai boahitit Detnui rahpat Sis Finnmarkku digge-

gotti, ja dat ii leat go bás ásahus Sámedikke ektui. Jáhkán dat lea áidna háve go Deanušaldis čorgejedje vi-sot šiljuid das lahka Diggegotti nugo dán beaivái dahke. Leš go gonas Harald gal fuobmángo dan.

BEALISTAN IN BEROŠ munge das nu olu ledje go Sámedikkis glásaid bassan vai eai, mus leat iežanlágan beroštumit dán oktavuodas, ja jáhkán doppe leat soapmásat earát geat beroštit dan seamma áššis go mun, muhto eai arvva dovddastit dan. Buohkat suoli dušše čuvvot čalbegežiin gale go son duot dahje dát sámedikkeáirras lea geazadan rivttes láhkái. Mun han gal dieđán mo mii šurrat manjil, ovdamearkka dihte ahte "ii hal diet lean máhtán čolčet rivttes láhkai".

MUS LEA OAHPI geainna lávejetne dárkkilit dárkkistit činaid earáin. Na dál fuobmájin moai han sáhtte dál dán njuolggosáddagis juo gulahallat telefonna dahje skaippa bokte, ja lean dego gullamin iežame: "Jurddaš dien vuogas gávtti nie bilidii", go moai han dihte vel gii dan gávtti lea gorron, muhto de ii leat duotna stánden rohttet gávtti ovdos guvlui go nahkehii badjelii, ja guhkkien eret máhtii divvut fárdá. Muhto amm'on dieđat, diet han ii leat ođasmahtán liinni mángga jahkái, duggon han vel orui dat liidni, cuigen mun. "Ii hal duggon oppa leatge", divvusta mu skibir mu. "Diet

han lea dat mii oarjjabealde lea buot čabbaseamos liidni dán áigge." "Duot duogge liinnit", ribahan mun. Muhto ean guhká šura dan duggon liinni birra ovdal go fuobmájetne su geas gal duođaid lea lonjas gákti, iige gal gesso gákti selggos. De gal lea somá oaidnit, ja liinni gal maid lei lebbestan. Muhto ean han moai bálle nu guhká dán čáppášit go nu šealgugoahhtá albma silbbon. "De gal silba- ja gollebáttit eai váillo, ja son vel vuostálastá ruvkedoaimmaid", láhttesta mu ustit telefongeažis. Dasa gal mun in himitge, geahčastin dušše sutnje go šlenggoda, geallu han lei fasttat. Dáhtun su geahčastit sutnje gii lávččogávttiin lei jođus ja gahpir nu njavččas, njeaidegahpir. Muhto ale ban dan, doppe han gal oidnostii maid snuvregahpir ja vel steanžegahpir.

NIE MOAI JOTKE ságaid, ja eahkedis go velledan, smiehtastan, na gal duohta leimme oalle sátneriggá eske go hálaimme daid Sámedikkerahpan doaluid birra ja daid gávttahasaid birra. Sánit maid čavččas in lean namuhan, nugo čolčái, lotnjái, hámálaš, geazadan, loamppas, geavllas, healmeheapme, healbmái, šloavnngas, na nie dal de seailu min iežamet sámegejella, gollegiella. ☺

Árvvoštala, vällje ja bardde govaid ruvtuide

Vuođđoealáhusaid birra lohket 5. kapiht-
talis. Vuođđoealáhusat leat vuođđun
sekundáreaaláhusaide dego biebm-
šlájaide ja eará ávdnasiidda maid mii

oastit buvddas. Árvvoštala ja mearrit
guđe vuođđoealáhusas čuovvovaš borra-
mušat ja buktagat bohtet.

Bardde govaid dan ruvttui masa don
árvvoštalat dat gullet. Čilge manne don
välljejit nu kategoriseret.

1 Guolásteapmi	2 Eanadoallu	3 Vuovdedoallu	4 Ruvdedoaimma	5 Importa
Čilgehus	Čilgehus	Čilgehus	Čilgehus	Čilgehus

Čilgehus

JOATKKA

Muitohárjehallan

Loga *Min eana 2* s 202 ja 203 guktii. Gidde girjji ja vástit dasto čuovvovaš gažaldagaid:

1. Manin gohčoduvvojit riikkat mat leat ovddidan industriija?
2. Makkár ealáhusat leat goariduvvon riikkain?
3. Maid leat goariduvvon-rikkat lágidan industriija-riikkaide industriijabuvttadeapmái?
4. Namut golbma dehálaš industriijariikka
5. Manne lea bargiid lohku njiedjan industriijariikkain?

Mii galgá eret?

Čálit dán ja deavdde dasa sániid ja doahpagiid *Min eana 2* 6. kapihttalis.

Don fertet ieš árvoštallat guđe sánit heivejit oktii ja guđe sátni/doaba ii heive sin searvái. Atte bargobihtá earáide ceahkis čoavdit.

The image shows a grid of 20 empty rectangular boxes, arranged in 5 rows and 4 columns. Each box is white with a thin black border and is set against a light green background. The boxes are intended for students to write words from the 'Min eana 2' 6. kapihttal. The boxes are arranged in a grid that is 5 rows high and 4 columns wide.

Almmolaš ja priváhta bálvalusat

gielddas/suohkanis

Isket makkár almmolaš ja priváhta bálvalusat leat din gielddas/suohkanis.

Bálvalus

Almmolaš vai priváhta bálvalus

Makkár bálvalusa fállá

Gielda/suohkan ferte seastit ruđa ja áitá heaittihit ja giddet vuojudanbasseangga ja jáddadit čuoiganláhtu čuovggaid. Čále Ávviriid lohkanreivve mas don ákkastalat dan ovddas ahte dákkár bálvalusat ja fálddagat berrejit bissut.

Dán čállinskovi sáhtát geavahit veahkin struktureret čállosa. http://www.calliidlagadus.org/govat/doc/callinskovi_digastallancalus.pdf

Loga maid: <https://calliidlagadus.org/do/>

Čorge/strukturere sániid jurddakártan

Dás oainnát ollu sániid. Don galggat daid struktureret jierpmálaš jurddakártan. Muhtin sánit eai oppa soaitte gullat ge bálvalusealáhus-fáddái ja muhtin sániid

ferite mángii geavahit. Bálddastahttet jurddakártaid go lehpet geargan. Čilgejekket manne lehpet nu válljen.

Don sáhtát geavahit digitála struktureren reaidduid omd [udemy.com](https://www.udemy.com) [mindomo.com/no](https://www.mindomo.com/no) dahje eará.

gávpi bálvalit kantuvra media industriijariika preassa
fievrrideapmi politiija oahpaheaddji interneahhta
almmolaš jávkat bálvalusservodat kafea poasta girjerájus
bálvalussuorgi almmolaš guolásteapmi vuoktačuohppi
priváhta buohccebargi bátneavttir universitehta
dihtorteknologiija bánku mátkedoaimmahat ámmát

Bálvalussuorgi

Ráhkkanehket bures ja välljehekke iešguđet bálvalussurggiid ja bálvalusbargi/bargiid gean/geaid čuovut ovttá olles beaivvi. Govve/filbme ja čále maid son bargá ja man láhkai son bálvala earáid. Isket iešguđetlágan digitála reaiduid (omd <https://spark.adobe.com/>) ja daga miellagiddevaš ovdanbuktima. Čájehekke filmmaid/govaid ceahkis.

Vástadusat

Vástádus Eurohpá - okta ii gula searváí

- 1: Duiska galgá eret dannego dat ii gula davviriikkaide.
- 2: Romsa galgá eret dannego dat ii leat oaivegávpot
- 3: Durka galgá eret dannego dat ii leat EO/EU miellahttoriika
- 4: Ladoga galgá eret dannego dat ii leat johka/deatnu
- 5: Albánia galgá eret dannego dat ii leat Álppaid guovllus
- 6: Trohpalaš galgá eret dannego dakkár dálkkádat ii gávdno Eurohpás
- 7: Karpáhtat galgá eret danengo dat lea várreráidu iiige dušše okta várri
- 8: Islánda galgá eret dannego doppe eai ása sámit.

Vástadusat Oaivil vai fáktá?

1. oaivil	6. fáкта
2. fáкта	7. oaivil
3. fáкта	8. fáкта
4. fáкта	9. oaivil
5. oaivil	10. oaivil